

Perashat Shofetim 5782

מעשה המשפט

Marcos y Lety Amiga

Velas: 7:32 pm
Fin Shabat 1: 8:23 pm - R”T: 8:56 pm
Fin Shabat 2: 8:34 pm - R”T: 9:02 pm

Maasé Bet Din

Rab Ruben Almog
חבר בה"ד אמת ומשפט

Maasé Sheaya

Bancarrotta

¿Puedo cambiar la Coca - Cola del servirbar?

Caso: Uriel viajó estas vacaciones con su familia a Israel. Un fin de semana durante su estancia ahí, lo pasó en Tiberia. En la noche, después de haber pasado el día entero en la playa, estaba muy acalorado y sediento, al no tener bebidas frías con él, abrió el servirbar de su recámara y encontró una Coca - Cola de lata, pero si la tomaba, el hotel le harían un cargo de 25 shekel por ella.

Uriel tenía consigo dos latas de Coca - Cola, que le costaron fuera del hotel únicamente 7 shekel cada una, pero estaban al tiempo, por lo tanto, se le ocurrió la posibilidad de cambiar la Coca - Cola que él tenía por la del servirbar del hotel, ya que prefería hacer esto a que pagar 25 shekel.

Pregunta: ¿Puede cambiar la Coca - Cola del servirbar por la suya?

Respuesta: La Guemará en Babá Metsia (טז:), dice “La Torá prohíbe robar, aún si lo hace con la intención de pagarlo”. Y la Guemará en Babá Kamá (ט:), dice “Aún si al pagar el robo da otro producto mejor, también está prohibido”.

Pero los Poskim analizan el caso en el que la persona da de inmediato algo de mayor valor (otra especie). El Rosh considera que está permitido, pero el Maharsha”l y el Ta”z lo prohíben siendo que el dueño posiblemente necesita precisamente la especie que poseía, y al darle otra especie estaría siendo afectado.

Según este razonamiento, en el caso mencionado, si quien toma la Coca - Cola dejaría dos latas en el servirbar, estaría permitido aún según el Maharsha”l y el Ta”z.

Sin embargo, ya que todo esto, está bajo el criterio lógico que a quien le robaron queda favorecido, por lo que asumimos que aceptaría que tomen lo suyo si le pagan más, y en nuestro caso el dueño del hotel no precisamente quedaría favorecido, ya que él prefiere que el huésped tome la coca del servirbar y la pague a 25 shekel, entonces, en nuestro caso estaría prohibido, y el hecho que el huésped reponga de inmediato la Coca - Cola, no le permitiría al huésped tomarla.

Conclusión: Uriel no puede tomar la Coca - Cola, aún si la repone de inmediato, y aún si repone dos cocas. Pero si repone de inmediato más cocas, de manera que el dueño del hotel se vería beneficiado, estaría permitido, con la condición de que las reponga de inmediato (ya que de no ser así, según el Rosh tampoco estaría permitido, y únicamente Rabi Akiba Eiguer dice que el Raaba”d lo permitiría).

Halajá Lemaasé

Pregunta: ¿Cuál es el mejor horario para decir Selijot?

Respuesta: Según la costumbre Sefaradí, comenzamos a decir Selijot el 2 de Elul, y concluimos en Erev Kipur (שׁוֹרֵעַ תְּקִיפֵי אֵי ט״א).

Dicha costumbre se estableció, por cuanto que estos días son tiempos que la misericordia de Hashem abunda en el mundo (טור שם).

Por lo tanto, los Jajamim fijaron que el mejor tiempo para decir Selijot es cuando la piedad y clemencia de Hashem domina en el mundo, es por eso que el horario para comenzar a decir Selijot es a partir de Jatzot (media noche)

1:30am (aprox, ver calendario), ya que en ese momento es cuando cambia la Midá del Din del mundo y empieza la piedad (משגיב שם).

Sin embargo, de preferencia hay que decir las antes del amanecer (אג״מ אר״ה ה״ב ס״ ק״ה).

En caso de que no pudo decir Selijot en cualquiera de esos tiempos, puede decirlo durante todo el día, ya sea en la mañana o en la tarde antes de Minjá (הזור״ע עמ׳ ז׳), pero si ya anocheció tendrá que esperar hasta después de Jatzot para comenzar a decir Selijot ya que al anochecer comienzan momentos de Din y no es propicio decir Selijot en esos momentos (מג״א תקס״ה ה׳).

Rab David Yosef contó la siguiente anécdota que ocurrió con su papá, Rab Ovadia Yosef.

Sucedió hace varios años cuando Rab Ovadia empezaba como Rab Harashí en Israel, que Isaac uno de los asistentes al Knis, le pidió al Rab que si su hijo Rab David podría enseñarle Torá a su hijo, el Rab Ovadia lo consultó con su hijo quien aceptó con gusto. Rab David y el muchacho hicieron amistad y entre platica y platica, el muchacho comentó que su papá estaba muy mal económicamente, tenía una deuda de 400 mil dólares con el banco y estaba apunto de quebrar su negocio, cosa que a toda la familia preocupaba. Rab David apenas se enteró le contó a su padre, el cual muy dolido escuchó la mala situación en la que se encontraba Isaac.

Sin perder más el tiempo Rab Ovadia llamó a varios parientes de Isaac, para pedirles ayuda monetaria y poder sacar a Isaac de la mala situación económica la cual estaba pasando. Después de varias llamadas el Rab consiguió 200 mil dólares para pagar la mitad de la deuda, el problema era cómo conseguir los otros 200 mil y saldar toda la cuenta.

El Rab mandó a llamar al gerente del banco, y le dijo, “Isaac les debe 400 mil dólares, pero tienes que saber que está a punto de quebrar, por lo tanto la deuda está perdida, yo tengo 200 mil los cuales estoy dispuesto a pagarlos solo y únicamente si cancelas la deuda por completo al recibirlos y de no ser así no te pagaré nada, por lo que perderán la deuda completa”. El gerente en un principio no quería aceptar dicha oferta, pero pasando los minutos entendió que de no recibir los 200 mil, perderían todo, y decidió consultarlo con sus jefes. Al día siguiente, el gerente llamó al Rab y aceptó la oferta.

Rab Ovadia dedicó de su tiempo para salvar a Isaac de perder todo, y le explicó a su hijo Rab David que todo esto lo hizo por el Acarat Hatob que le tenía al padre de Isaac, que fue el único que lo apoyó en sus primeros años de casado, cuando la situación económica del Rab no era estable, y esto era lo mínimo que podía hacer para ayudar a quien alguna vez lo ayudó a él.

בענין איסור בל תשחית בענין בתענית הראב"ד

שאלה בענין תענית הראב"ד אם יש לחוש בזה לאיסור משום בל תשחית.

(א) הנה בהקשפה ראשונה היה נראה דליכא למיחש בזה כלל לאיסור בל תשחית, דהנה מוצא דין זה הוא חד מרבנותא קמאי, מני"ר רבינו הראב"ד ז"ל וכפי שהביא רבינו יונה בסוף ספר יסוד התשובה משמו. כיע"ש. וכיו"ב כתב עוד בספר חסידים (אות יב). כיע"ש. ויש מקור ויסוד לדבריהם מדברי הש"ס (גיטין ע.). וכבר נודע שרבותינו הראשונים שום רז לא אניס להו, א"כ מאן ספין ומאן רקיע למימר דאיכא בזה איסור בל תשחית אחר שהורו למיעבד הכי. ועוד שאף שאין דברי רבותינו הראשונים כמלאכים צריכים חיזוק, מ"מ אמרתי שיש להביא כאן סייעתא שאף משמיא נתקבלה הוראה זו, שהרי כע"ז מציינו גם למרן הב"י בספר מגיד מישרים (אזהרות אות טז) שכתב בזה"ל: כשאתה תאב ביותר לאכול או לשתות, תסלק ירך, ואם כה תעשה בכל סעודה, יהיה כאילו אתה מקריב קרבן בכל סעודה, ושולחנך יהיה מזבח לזבוח עליו יצר הרע. ע"כ. וע"ע בפלא יועץ (ערך תענית ובערך ייסורין) ובמג"א (סי' תקעא ס"ק א) ובמשנ"ב (שם ס"ק ב) ועוד. וא"כ חזינו שאישורו ענין זה, ואדרבא למצוה החשיבוהו, א"כ היה נראה שאין לחוש בזה לאיסור בל תשחית.

(ב) אמנם נראה שאין כ"כ ראייה מדבריהם, דהרי אינהו לא איירו אלא לאשמעין עיקר ענין מעלת ותועלת הסיגוף שיש בזה, והיינו להניח המאכל בעוד שתאב לו, שאז הנאתו מרובה ועו חפצו להמשיך לאכול ממנו, שמעלתו גדולה עד שנחשב ד"ז כעין תענית, אמנם לענין איסור לא מיירי כלל, שהרי אפשר לו לאדם לקיים שניהם, והיינו שיניח המאכל לסעודה הבאה או כיו"ב בשאר אופנים דליכא בהו חשש איסור בל תשחית, וממילא אין להביא ראיה כלל מדבריהם להתיר הדבר.

(ג) אלא שנראה להוכיח מדברי הרמב"ם דכל כה"ג ליכא למיחש בזה, דהנה כתב הרמב"ם (פ"ו מה' מלכים ה"ג), ולא באילנות בלבד, אלא כל המשבר כלים, וקורע בגדים, והורס בנין וסותם מעין "ומאבד מאכלות דרך השחתה" עובר משום בל תשחית. ע"כ. הא קמן דלא אסרינן משום בל תשחית באיבוד האוכלין אלא שעושה כן בדרך השחתה, א"כ כל היכא שאינו עושה כן דרך השחתה, אלא שיש צורך בדבר או תועלת לאדם, ממילא ליכא למיחש בזה לאיסור בל תשחית. וכן משמע עוד מדברי החינוך (מצוה תקט) שכתב בזה"ל: שנמנענו מלכרות האילנות וכו'. וכמו כן נכנס תחת זה הלאו שלא לעשות שום הפסד, כגון לשרוף או לקרוע בגד או לשבר כלי "לבטלה" ובכל ענינים אלו ובכל כיוצא בהם שיהיה בהם השחתה יאמרו זכרונם לברכה תמיד בגמרא "והא קא עבר משום בל תשחית". ע"כ. הרי דלא אסרינן אלא שעושה הדבר כן לבטלה, משא"כ היכא דאיכא תועלת כגון נ"ד, דתו ליכא למיחש לאיסור בל תשחית. וכן מתבאר יותר מדברי הרא"ם בספר יראים (מצוה שפב) וזת"ד שם: כתוב בפרשת שופטים לא תשחית את עצה וגו', ותניא אין לי אלא גרזן מנין לרבות כל דבר, ת"ל לא

תשחית את עצה, ומזה למדנו שלא להשחית ולהפסיד כל דבר כדאמרינן בקידושין וכו', למדנו דלא תשחית את עצה לאו דוקא, דה"ה לכל דבר שהוא הפסד והפסדו מרובה על שכרו" וכו'. ע"ש. הא כל היכא שהשכר מרובה על ההפסד, ליכא בזה איסור בל תשחית, והכא שמעלת ד"ז כתענית שע"י נמחלים עונותיו, פשוט הדבר שרב השכר מן ההפסד שמאבד מעט המאכל אשר נשאר לפניו.

(ד) וכיו"ב יש ליישב מה שמצינו בכ"ד שלא חששו חכמים לאיסור בל תשחית היכא דאיכא תועלת מכך, עיין בברכות (ל: לא). דאמר'י מר בריה דרבינא עבד הילולא לבריה, חזנהו לרבנן דהוו קבדחי טובא, אייתי כסא דמוקרא בת ארבע מאה זוזי ותבר קמיהו ואעציבו. ועיין למרה"ץ חיות (שם) שכתב, ואע"ג דקי"ל המשבר כלים עובר על בל תשחית, כיון דעשה משום סבה כדין שיהיו עצבים ובכה"ג לא שייך איסור בל תשחית. ע"כ. הרי שכדי להצילם מחשש איסור עשה כן, ותו לא שייך איסור משום בל תשחית. וע"ע בתשו' תורה לשמה (סי' ת) שנשאל גבי איש אחד שקנה בד מן השוק, ואשתו עשתה ממנו בגד שאינו צנוע, וכל היכא שהבגד קיים אי אפשר שלא תלבשו ותעבור איסור, וכתב להביא ראיה מדברי הש"ס ברכות הנ"ל, דכל כה"ג שרי ליה לשרופו, וכל כה"ג שלמצוה נתכוין תו ליכא חשש איסור בל תשחית כיון שהוא שורף את הבגד לאפרושי מאיסורא. וע"ש שכתב ליישב עוד מנהג ישראל שהולכים לביל ל"ג בעומר ונוהגים להדליק חתיכות בגדים חשובים לכבוד הרשב"י זיע"א, שאין לפקפק בזה מאחר שהם מתכוונים לשם מצוה. וכן מציינו במה שמדליקים נרות בבית הכנסת גם ביום ואעפ"י שאין המקום מאיר באורם דשרגא בטיהרא מאי אהני, ועכ"ז אין בזה חשש משום בל תשחית מפני שהם מדליקים לכבוד בית הכנסת או לכבוד הצדיקים זיע"א ועושים לשם מצוה להכי שרי. ע"ש. ומה שמצינו בש"ס (קידושין לב). דפרכינן דקא עבר אבל תשחית, ותיצרו דעבד ליה בפומבייני, ופירש"י, היינו במקום התפירה שאינו נחסר מדמיו בכך כגון בשוליו. ע"כ. ולכאורה הוא לצורך. צ"ל דמעיקרא ידעה הגמ' שאפשר למיעבד בפומבייני ע"מ לנסותו לראות אם יכעס אם לאו, וכל כה"ג לא התירו השחתה אף לצורך משום שאפשר בענין אחר. והשתא דאתינן להכי ניחא גם מה שמצינו בברכות (נ:): שלא התירו לזרוק קליות ואגוזים על החתן והכלה אלא במקום שאינם נמאסים, והגם שלצורך מצוה קעבדינן, י"ל דשאני התם שאפשר לעשות כן שלא בדרך השחתה, וכל כה"ג לא התירו להשחית. הרי דבנ"ד שאי אפשר בענין אחר מאחר שזו צורת הסיגוף ותוכנו, והיינו ע"י שיניח מאכלו ולא יאכלנו, הרי שע"מ לכלה ולהתם פשע לא גרע ממניעת עשיית עבירה, דזה וזה ע"מ להציל מעונש עוה"ב. והגם ש"ל קצת, מ"מ הכי מסתברא.

(ה) ועוד נראה שיש ללמוד ד"ז ממה שמצינו בשבת (קה): דשרי להניח יין ע"ג העין לשם רפואה. ועיין עוד בא"ח (סי' שכח ס"כ). ומתבאר דכל כה"ג ליכא למיחש לאיסור בל תשחית. ומעתה י"ל דמה התם דברפואת הגוף

לא חיישינן לזה, א"כ לא גרע מה שעושה כן לרפואת נפשו דכל כה"ג ליכא למיחש לאיסור בל תשחית, עיין במ"ש רבינו בעל התניא ז"ל (באגרת התשובה פ"ג), כל בעל נפש החפץ קרבת ה' לתקן נפשו להשיבה אל ה' בתשובה מעולה מן המובהר, יחמיר על עצמו להשלים על כל פנים פעם אחת כל ימי חייו מספר הצומות לכל עון מעונות החמורים שחייבין עליהן מיתה ושאר כל תעניות שצריך להתענות על עבירות שאין בהן מיתה, ואפילו על

ביטול מצות עשה דאורייתא ודרבנן ותלמוד תורה כנגד כולם, כי המספר המפורש בתיקוני התשובה מהאריז"ל הכל כאשר לכל, יפדה בצדקה אי לא מצי לצעורי נפשית, ואף שיעלה לסך מסויים, ואין לחוש משום אל יבזבו יותר מחומש, "דלא מקרי בזבוז בכהאי גוונא מאחר ועושה לפדות נפשו מתעניות וסיגופים ולא גרע מרפואת הגוף ושאר צרכיו", ולפי שמספר הצומות המוזכרים בתקוני התשובה רבו במאד מאד, לכן נהגו עכשיו כל החרדים להרבות במאד מאד בצדקה מחמת חלישות הדור דלא מצו לצעורי נפשם כולי האי. ע"כ. וע"ע שם עוד באגרת הקודש (ס"ו ס"ו) שכתב, זה שאמר הכתוב עשה צדקה ומשפט נבחר לה' מזבח, לפי שהקרבת הן בבחינת שיעור ומידה וגבול, מה שאין כן בצדקה שיוכל לפזר בלי גבול לתקן עונותיו "ומה שאמרו המבזבוז אל יבזבו יותר מחומש, היינו דוקא במי שלא חטא, או שתיקן חטאיו בסיגופים ותעניות כראוי לתקן כל הפגמים למעלה, אבל מי שצריך לתקן נפשו עדיין, פשיטא דלא גרעה רפואת הנפש מרפואת הגוף שאין כסף נחשב, וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו כתיב". ע"כ. הרי דלא גרעה רפואת הנפש ע"י פדיון התענית מרפואת הגוף, וא"כ הכא נמי איכא למימר דליכא בזה איסור השחתה.

(ו) ועוד יש ליישב ד"ז ע"פ מ"ש בשו"ת מנחת יצחק ח"ג (סי' מה אות ב) בזה"ל: אבל מ"מ נראה דלא שייך איסור השחתה אלא בעושה מעשה השחתה בידיים, וכלשון הרמב"ם שם, ומאבד מאכלות דרך השחתה, אבל לא בשב ואל תעשה, שאינו אוכל, ועי"ז גורם שיתעפשו המאכלים מעצמן. ע"ש. וציין אליו בפסקי תשובות (סי' קעא). וא"כ נראה דה"ה הכא, שאם מניח המאכל ואינו משחיתו בידיים, שפיר דמי, דכל כה"ג לא מיקרי השחתה. וכן ראיתי שכתב ליישב גם בספר הלכה מאורייתא ח"ג (סי' מח). ע"ש שהאריך הרבה בשאלה זו, והביא הרבה סניפים להקל בזה. ע"ש. וכן נראה ליישב עוד ע"פ מ"ש הפרמ"ג (סי' רצו א"א ס"ק ג) דליכא למיחש לאיסור הפסד אוכלין אלא במאכל בשיעור כזית ובמשקה כדי שתיית רביעית. וע"ע במג"א (סי' רצו ס"ק ג) ובט"ז (שם ס"ק א). והובאו דברי הפרמ"ג הללו בפסקי תשובות (סי' קעא עמ' תצג). ע"ש. והכא ע"פ רוב אין נשאר שיעור כזית מן המאכל שמניח.

ונראה שיש ליישב עוד מעוד כ"ד, אמנם עט לקצר וכאן עמד קנה במקומו, ומ"מ הנעל"ד כתבתי שנראה דליכא למיחש בזה, ופוק חזי מאי עמא דבר.

הצב"י יוסף סעדו

נתיבות

DINÉ TORÁ

Comuníquese al cel.
(+52) 55 3214 4312

SERVICIOS

Contrato de renta, venta, preventa, inversión, sociedad, testamentos, Heter Iská otros.

ASESORÍA

Consultas telefónicas, citas, pregunta.

CONTACTANOS

Cel. (+52) 55 3214 4312
Email: Betdinemetumishpat@gmail.com
Dirección: Moliere 128, Polanco, CDMX